

Минҳожиддин МИРЗО

*ВИСОЛ
ХАБАРИ*

Шеърлар

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси
Адабиёт жамғармаси нашриёти
Тошкент—2003

«РУҲИМГА ПОК МАЪВОЛАР КЕРАК»

“Сўз —менинг руҳим”, — деган экан Уолт Уитмен. Демак, шеър — руҳнинг кўриниши. Кўриниш, бир қараганда, шунчаки, зоҳирга дахлдор жиҳат. Зоҳирдаги мавжудлик. Лекин унинг замирига чуқурроқ сер солинса, назар ташланса, ботиннинг-да тарзи эканлиги аён бўлади. Кузатув — зоҳир, ҳис — ботин. Таассурот — зоҳир, англаш — ботин.

Истеъдодли шоир Минҳожиддин Мирзонинг битикларида кузатув ва ҳис, таассурот ва англаш, яъни, зоҳир ила ботин уйқашиб келади. Яна бир томони, мушоҳада ила туйғу бирикиб руҳ моҳиятига айланади. Ҳислар бағридан ўсади Ватан деган юксаклик. Мушоҳадалар вазминлиги туйғулар тугёнига сингади, туйғулар тугёни мушоҳадалар вазминлигига кўчади.

Мурод — фикрлашга ундов. Ўйлашга ундов. Мушоҳадалар йўсини билан, туйғулар йўсини билан инсон дейилмиш “сир”ни англаш немугдор мушкул эканлигини, уни ўз-ўзига қайрилиб қарашга, ўзини билишга ундайди:

Мушкулотлар кўпдир дунёда,
Ечар бир кун барин интиқ жон.
Аммо, очун олдида мангу
Жумбоқ бўлиб қолади инсон.

Минҳожиддин Мирзо битикларида яна бир сифат ҳурлик олами — руҳнинг поклиги ҳамда бегуборлигига ишора айланиб сирасида намоён бўлади.

Руҳимга пок маъволар керак.
Бу — шоир руҳининг соғинч тарзи.

Минҳожиддин МИРЗО

Висол хабари: Шеърлар. - Тошкент: Ўзбекистон
Ёзувчилар уюшмаси Адабиёт жамғармаси нашриёти.
2003 йил. - 56 бет.

©Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси Адабиёт
жамғармаси нашриёти, 2003 йил

Шеърят борлиқнинг гўзаллигига муносабат йўсинида кангулларда меҳр ва муҳаббат, оқибат ва эътиқод фазилатларини пайдо қилади. Борлиқдан олинган таъсирлар ва муносабатлар орқали руҳиятга ишора айлайди. Минҳожиддин Мирзо қизғалдоқ, яфроқ, баҳор, юлдуз, куз, чечак, ҳазон сингари табиат воситаларини юракнинг ташбеҳларига кўчирадики, булар аксарият такрорланиб келган ҳолида янги бир ҳис шаклига киради. Айниқса, қизғалдоқ сифатини шоир турфа ҳис моҳиятига йўгиради:

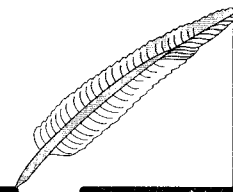
Кун нуридан ёришади жарликлар,
Қизғалдоқлар юз очади шодланиб.

Шоирнинг канглу ана шундай умидлар билан ёруғ. Руҳи ана шундай ҳислар билан равшан. Висолдан хабардир бу умидлар. Дийдорга интизордир бу ҳислар.

Икром ОТАМУРОД

ШЕЪРИЯТ

Назир қилдим дилимни
Бу гўзал кошолага,
Ер ўтиб қўйғум қадам
Шу азиз остонага.

*ГУЛЛАШ ПАЙТИ КЕЛДИ,
БОҒЛАРИМ*

Сано айтиб келган гиёҳлар
Эй, топталиб чўккан, тоғларим.
Энди қадни тиклангиз дейман,
Гуллаш пайти келди, боғларим.

* * *

Гиёҳлардан сўрдим сенинг таърифинг,
Кийиклар кўзидан ўқидим дoston.
Юлдузлар қўшигин тинглаб уйғондим
Бошимда термулиб ўтирарди тонг.

Қуёш юрагимга сочди тафтини
Шундан қалбим сени англади, сездим.
Субҳидам очганда замин кафтини,
Мен масрур кафтдаги жаннатни кездим.

Гурраклар теракда чалар чанқовуз,
Кўрдим жаннатлардан хабар — гулларни.
Замин улашарди ҳар мурғак дилга
Ҳумо нигоҳидан тушган нурларни.

Укамдай силадим яшил майсани
Синглимдай суйдим мен қизғалдоқларни.
Отамдай чинорга қараб бўйладим,
Меҳри бог онамдай кездим боғларни.

Тоғларинг кўнглимда тиклади ғурур,
Сувларинг қалбимнинг ювди зангини.
Ҳатто чумолилар тилида шукур,
Мен шундан англадим Ватан рангини...

ВАТАН

Булбулга тикондин етса-да озор,
Унга азиз эрур шу жой, шу гулзор.
Юртим, булбулларинг нафасин туйдим,
Ким Ватанга ёрдир, Ватан анга ёр,

Муҳаббат — иймонли ҳар дил зиёси,
Кўнглимга ўт солса бир гул ҳаёси.
Ёрдин диёримни ортиқ севмасам,
Куйсин мендай ошиқ икки дунёси.

Майли, боғларингда тер тўкай тинмай,
Майли, яшай бир зум роҳат не билмай,
Бошимдан зар тўкиб, тилло сочса-да,
Ўзгага бир сиқим туфрогинг бермай.

Меҳринг — юрагимнинг нури, қуёши,
Тегса малҳам дейман шу замин тоши.
Майли гўжа бўлсин, майли у ёврон,
Мен учун энг тотли шу юртнинг оши.

Мардинг шод қаршилар, ҳар синов онни,
Бир кун мендан сўрсанг, шу азиз жонни,
Танимни калхатлар нимталасинлар,
Магар бахт демасам мен бу имконни.

Эркинг, муҳаббатинг, дилга оқмаса,
Сенинг қайгуларинг кўнглим ёқмаса,
Розимасман агар кўзим туғингни
Қуръондай муқаддас билиб, боқмаса,

Сенга кўтарилса у қўллар синсин,
Ундайин юракнинг дукури тинсин,
Баҳорингни ҳеч вақт урмасин аёз,
Сенга тушар қиров кўзимга инсин.

Ёв келса камонинг ёйи бўлай ман,
Белингга боғланган шойи бўлай ман,
Пешонамга битмиш ёрлақаб тангрим,
Фақат пешонамда сени кўрай ман!

* * *

Юрт йўллари, муқаддас йўллар,
Дўст ҳам ундан келган, ганим ҳам.
Мадад сўраб чўзилган қўллар,
Эриб оққан бамисоли шам.

Бу йўлларда ганим қаъридан
Гиёҳлар ҳам саргайиб сўлган.
Бу йўлларда қанча пок диллар,
Орзуларин тупроққа кўмган.

Бу йўлларни супурмаган ел,
Ўксиб ўтган бу йўлдан баҳор.
Ганимга сув тутгани учун,
Ич-этин еб инграган анҳор.

Бу йўлларга бобом тўккан ёш,
Мардлар қонга беланиб ўтган.
Бу йўлларга сизмаган қуёш,
Бахтлар ғамга уланиб кетган.

Шукр дейман, энди бу йўллар,
Юрагимга туташиб кетмиш.
Бу кунларни кўрмоқ ўзи бахт,
Занжирларнинг овози — ўтмиш!

Сано айтиб келган гиёҳлар.
Эй, топталиб чўккан тоғларим.
Энди қадни тиклангиз дейман,
Гуллаш пайти келди, боғларим.

Энди менинг қалбимда ҳам ой,
Ҳисларимга тутади гуллар.
Энди сиз ҳам озодсиз учинг,
Юракларга қамалган нурлар...

ХАЛҚ

Қачон халқ бўласан, эй сен оломон?

Абдулла Орипов

Юз ўттиз йил неча юрак ёниб ўтди,
Жондан кечди, лек кишандан тониб ўтди,
Туркистондай улуг Она ёниб ўтди,
Озодликнинг тоти нима билмади эл!

“Халқ денгиздир...” дея ўтди
Чўлпонлар ҳам,
Ёв қўлида сурув бўлди “чўпонлар” ҳам,
Ганимларга қанча тўлаб, ўлпонлар ҳам,
Озодликнинг тоти нима билмади эл!

Хар қадамда қўлласа-да боболари,
Ҳақ йўлига чорласа-да боболари,
Бош бўлмади элга нафс гадолари,
Озодликнинг тоти нима билмади эл!

Уйғон деган оғасини сотди ўзи,
Қодирийдек оғасини сотди ўзи,
Қуллик ичра, қуллуқ бўлди айтар сўзи,
Озодликнинг тоти нима билмади эл!

Халқ номидан ўйволдилар кўзларини,
Олов ичра ёндирдилар сўзларини,
Алангадан олиб қочиб ўзларини,
Озодликнинг тоти нима билмади эл!

Йиллар ўтди, бот-бот ёниб чироқлари,
Озодлик деб ортганида фироқлари,

Оҳ чекканда Абдуллодай Широқлари,
Озодликнинг тоти нима билмади эл!

Не деб исмин айтолмайин у замонни,
Сўзни ўқлаб қўлга олди зўр камонни,
Чорлади у халқ бўл, дея оломонни,
Озодликнинг тоти нима билмади эл!

Йиллар ўтди...
Озодликнинг тотин билдик,
Истиқлол не, истиқбол не тотин билдик,
Ал-Фарғоний, Ал-Бухорий, Амир Темур,
Юракдаги уйғоқ жоннинг зотин билдик.

Англаб етдик ожиз тутган надир жонни,
Нима фарқи борки, халқдан оломонни:
Бир мақсадда олға босган қадамлар — Халқ,
Озодликни қўлдан бермас одамлар — Халқ!

* * *

Ёрсизсан, деманг ҳаргиз,
манга маҳрам-ёр Андижон,
Қаён борсам кўнгил ичра,
мен борман, бор Андижон.

Ки жонимни жононалар
яғмойи давлат этса гар,
Манга қайта ато қилгувчидир
ул минг жон Андижон.

Баҳор айёмида бедор насими
ҳиндни сўроғлар,
Бобири афгон ичрадура,
то маҳшар нолон Андижон.

Зулми дунё занжири
боғлагач ҳур дилларни ҳам

Раҳнамо йикчи эшонлар
қулликка исён Андижон.

Ҳилол кўкда ўкинч бирла
сўйласа гар бағри доғ,
Кўз ёшидин томғучи оламга
юз Чўлпон Андижон.

Гар Шер ўгли куйласа
ҳар дилки гунча, гул очадир,
Бўйлари олам юзини
тутқучи райҳон Андижон.

Таърифига сўз битарга
Минҳожиддин Мирзоси бор,
Бобурийлар бешиги денг
билғувчи жаҳон Андижон.

ҲАҚИҚАТ ЧЕЧАГИ

Чўлпонни эслаб

Ҳақиқат йўллари эмасдир осон,
Ҳақ қарор топаркан кураш бор жойда.
Маъюслик чеҳрангга ярашмас инсон,
Ўйларинг курашсиз эрса бефойда.

Эсладим бир зотни, ҳақпараст ўктам,
Замоннинг залворин четга отди у
Тобелик оғусин тотган дилни ҳам,
Ўйготиб офтобдай эрта ботди у.

Ҳақиқат йўлида йиқилди ҳориб,
Кўзлари сўнаркан жилмайиб кулди.
Кун келиб минглаб дил чора ахтариб,
Ўйгонди, демакки ўрнидан турди.

Аммо, у туролмас мангу тупроқнинг,
Мунис ҳамдамига айланиб қолди.
Чироғи бўлди у яқин-йироқнинг,
Дунёда ҳақпараст нигоҳи қолди.

Ҳақиқат, ҳақиқат-баҳор асли бу
У ўша баҳор деб ахир яшарди.
Баҳорнинг борлигин исботлаб воҳ у,
Эрта юз кўрсатган гулга ўхшарди.

Илк чечак эди у аёзга рақиб.
Бу зотлар дунёга яшиллик берур.
Аёзлар қилмасин минг бора таъқиб,
Баҳор — бу абадий ҳақиқат эрур.

* * *

Қизғалдоқлар қироат қилар —
Қабристонда, ҳар бири қуёш.
Ўтганларга шафоат тилар,
Тебранади қизил дастор бош.

Ҳар бир гиёҳ айтар саловот,
Турон замин — бу уйғоқ замин.
— Юрт шавкатин қайтар ҳақ... дея,
Пичирлайди тупроқлар: Омин...

* * *

Меҳру-муҳаббатдан сўз очсалар гоҳ,
Бағри кенг қай юрт деб излаб қолсалар.
Дунёни бир сирдан этмоқ — чун огоҳ,
Кўнглимдан бир ғурур кўкка юксалар.

Қайдадир ўқидим, офтоб ҳам азал,
Меҳрдан тафт олиб тураркан қалқмай.
Ўзбегим меҳридай меҳр кўрмадим,
Оламнинг қай бурчи, четига боқмай.

Тўғри, ҳар ким учун ўз эли буюк,
Гоҳ ўзни санаб ҳам кўрдим бегона.
Шунда ҳам англадим, ҳаммадан суюк
Элим, сен дунёда меҳри ягона.

Қувват олар эмиш англадик қуёш,
Меҳр бор эканки, у ҳам бор доим.
Жаҳолат ҳукмига бош эгса бардош
Шундан бошланмасми, қиёмат қойим?!

Ҳа, кўпдир дунёда меҳрли эллар,
Бир оз муболага қилурман, балким,
Дилдаги ул буюк меҳринг, сеҳринг-ла,
Офтобга нур бериб турибсан, халқим!

* * *

Булбулларнинг нафаси кўксимга урилади,
Ялпизларнинг бўйидан маст бўламан девона.
Жонсиз-ғариб шохларда куртаклар тирилади,
Сен бир ажиб оятсан борлиқ ичра ягона.

Қалдирғочлар-дарвешлар ҳамд айтади мадҳингга,
Ҳар чечакнинг бошида фаришталар кезади.
Ҳатто дунё нуридан баҳрасиз ожиз жон ҳам,
Баҳор сенинг нафасинг юраги-ла сезади.

Қара, ҳатто қалб нима, эзгулик не унутган,
Кўнгил косалари ҳам нафс ўти-ла тўлганлар.
Баҳор бунча соҳирсан, қара, бир зум тирилмиш,
Бу дунёда нафс дея кўнгли эрта ўлганлар.

Олам ҳар тонг мунаввар, кўнгиллар шод, диллар шод;
Дунёга кулиб боққан гунчалар шод, гуллар шод,
Қаро зулмат чекинмиш булбуллар чах-чахидан,
Юлдузлари гуллаган ул соҳира тунлар шод.

Минг қуллуқ деб тўшалгум сабза каби пойингга,
Ҳар қалб сезар бу тонгда кўклам нигоҳларини.
Найсонлар фариштадай шивирлаб ювиб кетар,
Аёзларга қўл берган диллар гуноҳларини.

Яна умид гуллари яшнадилар оламда,
Дунёнинг чеҳраси ҳам бу кун гулдай очилмиш,
Йил бўйи кўнгиллардан унутилган туйғулар,
Қаҳраган бу дилларга уруғ каби сочилмиш.

Баҳор, кўнглим сеники, унга ишқ сол, олов сол,
Кўнгилдан чиққан оҳлар капалакка айланар.
Юрагимдан чекинган туйғуларим, ҳисларим,
Қалбимнинг шохларида куртак каби жойланар.

Токи, улар очилсин, гулга кўмилсин жисмим,
Кўзларимни тарк этсин ғам биноси — ул соя.
Кипригимдан ёшлармас, чучмомалар тўкилсин,
Юрагим бир қизғалдоқ бўлса, менга кифоя.

ТУНГИ ЎЙЛАР

Юлдузли тун, хаёл тулпори
Олиб қочди дил чавандозин.
Ҳайрат ила мозийга боқиб,
Маҳзун диллар тингладим созин.

Кўз олдимда пирпираб турган,
Шамлар юлдуз каби ёнарди.
Кўҳна тарих воқеалари
Кўзларимда ўтдай ёнарди.

Мўъжизалар жамланган олам,
Шоширарди ақлу-хаёлим.
Миср эҳромларин қурдирган,
Фиръавнлар олимми, золим?!

Бу дунёда энг оқил жонзот,
Магар инсон бўлса-да, токим,
Аммо нечун унинг кўнглида
Жоҳилият абадий ҳоким?!

У қайники макон этса гар,
Девор ичра сақлар жонини.
Бир-биридан асрамоқ булар,
Бир-бирининг тўкар қонини.

Ажаб, ўтмиш — фақат жанг-жадал
Ҳануз тинмас шаҳидлар зори.
Ёвузликдан сақланмоқ учун,
Наҳот керак, Хитой девори?!

Лол этади, ақлим шошириб
Ажаб, инсон ёвузлик қули.
Таскин берган каби қаршимда,
Очилар гоҳ эзгулик гули.

Абадият гулзорин кезиб,
Кўзга суртдим ажиб гавҳарни.
Муҳаббатга таъриф изларкан,
Учратдим мен Тож Маҳални!

Йўқ, нур ошно дейман инсонга,
Хаёл менга тутмагил оғу.
У лойиқдир шундай бўстонга,
Фикрлардан сачрайди ёғду.

Замин, маъво қаршида инсон,
Асли кичик, ожиз бир зарра.
Аммо унинг ёвуз қудрати,
Тўфонлардан хавфли минг карра.

Инсон қалби эзгулик ичра
Қанча юксак бўлса-да, лекин
Гоҳ унинг жоҳил кўнглини,
Қиргинларин кўрмассан, чекин.

Мушкулотлар кўпдир дунёда,
Ечар бир кун барин интиқ жон.
Аммо очун олдида мангу,
Жумбоқ бўлиб қолади инсон!

* * *

Соғинаман, соғинсам ҳам чидайман,
Бир кун ўша ёруғ кун ҳам келади.
Йўлларимга юлдуз сочиб, овутиб,
Кундан ойдин тун ҳам бир кун келади.

Бошим эгсам, йўл бўйида гиёҳлар,
Шеър ўқийди, яхши кўрган шеъримни.
Бойчечакка айланади у оҳлар,
Кўзга суртгум шеър айтгувчи еримни.

(туркумдан)

Қайга бормай, ёддан чиқмайди,
Қайга бормай қалбдан ажралмас,
Аждодларим қолдирган тортиқ.

Юрагимни тирмалар соғинч,
Қалбим интиқ, туя бошлайман
Кўкрагимда Бобурий оғриқ.

* * *

Бобурингман, айрилган ул наҳру Андижонидин,
Ашъорларим деманг сиёҳ, алар юрак қонимдин,
Қайтолмасман Ҳинд мулкидин,

кўзларимда ашк қатор
Топарму деб қийнар жоним
алар менинг шонимдин.

Боролмасман Андижонга ғаним тўсган еримни
О, Самарқанд, ўзинг чорла Ҳумоюним ўғлимни,
Танграм, сендан ёлғиз ўтинч,

руҳим қилма дарбадар,
Бобурийлар макон этсин ганим чиққан тўримни.
Кўздан қолсам, сўздан қолсам

ва лек ўлмагай согинч,
Бобур Мирзо юраги бу мангу зорланган нотинч,
Хумоюним, сен Ватанга насиб этса, боролсанг
Аввалида Қорадарё сувидин бир қўлтум ич!
Шунда менинг руҳим бир зум ором олар, чирогим,
Қўшким бўлур эди Ўшда асрар Барокўҳ тоғим,
Туронимнинг тупрогига таъзим қилиб ерим ўп!
Ўша ерга ҳоким кўмгил тикла Бобурий боғим!
Қолдан тойди Бобур Мирзо сўзларида дард тугал
Сўздан қолди Бобур Мирзо кўзларида дард тугал,
Кўздан қолди Бобур Мирзо юрагида дард тугал...
Қолсиз қўлин кўкрагига босиб таслим этди жон
Юрагида кетди уни ёри жони Андижон...

* * *

Тұхтагил, ёшлигим,
Бир зум шошмагил,
Фурсат бер кўнглимнинг гулламоғига.
Ишончим бор ҳали дунёда яшнаб,
Юрагим бир қўшиқ куйламоғига.

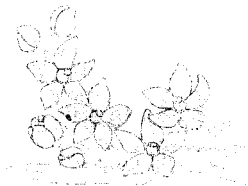
Тўхтагил, ёшлигим,
Бир зум шошмагил,
Ҳали етганим йўқ умрим тахтига.
Бир тола ёруғлик, нур қўшолмадим,
Зулматни тарк этган элим бахтига.

Тўхтагил, ёшлигим,
Бир зум шошмагил,
Куйлайин дугоҳу, сегоҳларимни.
Бесамар ўтгандай энг гўзал даврим,
Ювишга имкон бер гуноҳларимни.

Тўхтагил, ёшлигим,
Бир зум шошмагил,
Бу кўнгил ўксимай етсин ниятга.
Фурсат бер, юрагим чўғи ўчмасдан,
Бир қўшиқ қолдирай абадиятга...

*МУҲАББАТ, ҚАРШИНГДА
БУ ЖОНИМ НАДИР*

Муҳаббат, қаршингда бу жоним надир?
Бир томчи ёшми у, кўзингдан оққан?
Ашкларинг бунчалар бўлса беқадр,
Нечун киприкларинг бу гулни таққан?!

* * *

Дунёга боқдим, ишондим энди,
Армонсиз яшамас унда одамзот.
Севгисиз ҳаётдан мен тондим энди,
Тушимга киради севгилим бот-бот.

Мани зор йиғлатиб йиғлар ўзи ҳам,
Кўз очиб кўрганим — у кўзларда нам.
Гулларга боқдим, дард ичра қолдим,
Япроқлар юзида мунчоқдек шабнам.

Сен нечун йиғлайсан, сен нечун гулим,
Нечун, кўз ёш сендай гулгун зиёда.
Бир дилни ахтариб ўтмоқда умрим,
Маним йиғлаганим камми дунёда?!

БАҲОР БЎЛИБ КЕЛ

Сабзаларга буркаб кўнглим диёрини,
Умидим гунчаси кулса, сўлмасмиди?
Ким кутибди ахир мендек ўз ёрини,
Мажнун бўлсам, Лайло ҳолим билмасмиди?
Баҳор келган йўл сенга ҳам йўлмасмиди
Баҳор билан келаверсанг бўлмасмиди?

Кўзларимда кулармиди қизғалдоқлар,
Туярмидим турфа гулларнинг тотини?
Сен билмадинг муҳаббатим ўша чоғлар,
Боглаб кетдинг юрагимнинг қанотини.
Балким, кўнглим бунча ғамга тўлмасмиди,
Баҳор билан келаверсанг бўлмасмиди?!

Билардинг-ку мен умримни сенга бериб,
Бир қизғалдоқ умрин сендан тилаганим.
Нима кўрдим бу дунёга шошиб келиб,
Шу бўлдим ахир сендан сўраганим.
Ой бўлмасанг кўзим кўкка тушмасмиди,
Баҳор билан келаверсанг бўлмасмиди?!

Бу девона ким бўлди деб ўтар сабо,
Бунча забун, бунча гамли куйинг дейди.
Кўп гам чекма, умринг ўзинг қилгунг адо,
Хазон қилар сени тушкин ўйинг дейди.
Хазон нима балким, умрим билмасмиди,
Баҳор билан келаверсанг бўлмасмиди?!

Менман, ўша, бир булбулдай баҳор чорлаб,
Ҳар сония йўлларида кутаётган.
Менман ўша, ўша осмон бағрин доғлаб
Сени дея бир юлдузсиз ўтаётган.
Зулмат қучган осмон нурга тўлмасмиди,
Баҳор билан келаверсанг бўлмасмиди.

Қайтмасингга ишонсам ҳам кутавергум,
Нетай, ўзни ҳеч бу қўлга ололмайман.
Билганим дард, ҳаёт гамин ютавергум,
Хазон босган бу йўлларда қололмайман.
Мен интизор кутган онлар шулмасмиди,
Баҳор билан келаверсанг бўлмасмиди?!

Баҳор бўлиб келаверсанг бўлмасмиди...

* * *

Муҳаббат йўл эди,
Йўл эди билсанг!
Шу йўлни кўрдингу кета олмадинг.
Бўларди бир қадам сен юриб кўрсанг,
Эй кўнгил, бормадинг, нега бормадинг?

Кўрдинг,
У йўлда мунис қизгалдоқ,
Сени чорлар эди, бағри қон эди,
Билмадинг, сен қадрин ўша лаҳзани,
Бу сенга аталган ширин он эди.

Билардинг,
Усиз ҳеч яшай олмаймиз,
Билардинг, усиз биз тошмиз-бир харсанг,
Бўларди-ку ахир, имкон бор эди
Ортидан эй қуёш, тўхта, деб борсанг.

Сен ўша кезларда ўзингдан кетдинг,
Сен ўша кезларда бахт не билмадинг,
Қаршингда эди-ку,
Муҳаббат йўли!
Сен кибор, нечун у йўлга юрмадинг?

Бахт бизни биларди,
Унутмагани.
Бахт бизни атайлаб кутиб турарди.
Гоҳо мен англардим, ялинган мисол,
Ортимиздан гуллар сочиб юрарди.

Оҳудек қаршимда жилваланган дил,
Неча бор кўзимдан излади зиё.
Ёлвориб бўзлади сўзлай деб бу тил,
Бўлмоқчи эдинг-му, қуёшсиз дунё?

Имиллаб ўтарди кунлар ҳам атай,
Офтобнинг тафтини сезмадинг, дилим.
Энди мен... энди мен... қандай овутай,
Мендан воз кечганча кетаётган умрим?!

Бағишлай олмадинг унга ўзингни,
Бағишлай олмадинг унга юрагинг.
У йиглаб кетганда, муҳаббат йўли-
Чорлади, келмади унга қарагинг.

Энди тун жодуси мени азоблар,
Ҳижронлар оғуси томар кўзимга.
Муҳаббат нелигин тушунмай ўтган,
Мен раҳм қилмайман энди ўзимга,
Мен раҳм қилмайман кибор кўнглимга...

* * *

Ёмғир ёғар гунчаларга томчилаб,
Шамол эсар юрагимни қамчилаб,
Ҳеч ким келмас менга саодат тилаб,
Сени кутдим мен интизор нечалар,
Ҳазин бўлди бу ёмғирли кечалар.

Ташқарида қалтираган япроқлар,
Юрагимга солиб кетар титроқлар,
Ёритолмас кўнглим ёнган чақмоқлар,
Сени кутдим мен интизор нечалар,
Ҳазин бўлди бу ёмғирли кечалар.

Деразадан кўз ташладим жон ҳалак,
Учолмасди, қаноти ҳўл капалак,
Уни кўриб баттар эзилди юрак,
Сени кутдим мен интизор нечалар,
Ҳазин бўлди бу ёмғирли кечалар.

Узун бўлди бу ёмғирли кечалар...

* * *

Қанча кутган эдим бу учрашувни,
Қанча илтижолар қилиб тунлари.
Сабрим ниҳолининг гуллашин кутиб,
Ўтди ёшлигимнинг азиз кунлари.

Ўйчан кўзларимга тикиласан жим,
Маъюс қорачигда ғамни кўрасан.
Менга талпинасан, мен сенсиз ҳеч ким,
О, демак баҳорим, мени севасан.

Шу бахтнинг ўзи ҳам менга кифоя,
Шу лаҳза қувончи минг йилга етар.
Эй ҳаёт, бас энди олгил ҳижронинг,
Изтироб, юзимдан пардангни кўтар.

Боладек йиглагим келар шу тобда,
Қайтдим, йўқотган азиз онларим.
Мен сизни севардим, топиб бердингиз,
Мен сизга ишонган эдим тонгларим.

Ох, фурсат, қанчалар тез ўтасан сен,
Наҳотки кетар у яна минг йиллар.
Ортингдан боқаман бир сўз деёлмай,
Мен билан қўшилиб ёшлигим йиғлар.

* * *

Эй дил, баҳор билан юзлашдинг ёндинг,
Уйғонди қизғалдоқ бўйли хотирот.
Яна эртакларга чин деб ишондинг,
Соғинч куртакларинг гуллатди ҳаёт.

Сабзалар ичида қизғалдоқ-қуёш,
Ёдингда тикланди ўтли чоғларинг.
Кипригингга гунча-бир томчи кўз ёш,
Бағрига чорлади зангор боғларинг.

Бинафшалар кулди, кулгуси соғинч,
Дарёга талпинди дийдор излаб қор.
Нурли қадамларин қўйиб ошиқди,
Соғинч гулларини сочганча баҳор.

Боғларда бодроқдай очилди соғинч
Қайтди қучоғингга қалдирғочлар ҳам.
Булутлар сув сепди: эй ташна дил, ич,
Кўклам, соғинганинг қайтадиган дам.

Лекин ҳар баҳор ҳам қисмат гулининг,
Сен учун ифори ўкинч, аламли.
Қудрати етмайди қадр тунининг
Сабзадай киприклар шабнамли, намли.

Дилим, фурсат етди, келар қошингга,
Эҳ, бунча азобга дучор бўлмасанг.
Дунё гарқ булар-ку тўкар ёшингга,
Келса-ю, кўзида согинч кўрмасанг,

Қани энди, ихтиёр сенда бўлса-ю,
Сени севмагани сен ҳам севмасанг...

ҚАЛБИМ МЕҲМОНИ

Юрак замин эди, юрак ер эди,
Унга лоқайд осмон тўкарди қорлар.
Бунда ҳеч чечаклар ўсмас, дер эди,
Ёт дерди, муҳаббат отли баҳорлар.

Юрак — ёгду билмас зимистон эди,
Билмасди, недир шамс, ҳилол, юлдузлар.
Шу сабаб ютгани фақат қон эди,
Фарқсиз эди унга кеча-кундузлар.

Бир кун қор кўрпасин найзалаб чиқди,
Афсунгар, оловтафт сирли бир чечак,
Унинг ёгдулари хўп бисёр эди,
Бой эди шу қадар, бой эди чечак.

Эриди борлигин қоплаган қорлар,
Юрак заминиди ажиб уйғониш.
Талаб водийсида энди ҳар саҳар,
Бир булбул тинмайин қилади хониш.

Ёнади юрак-қалб, атроф чаманзор,
Юлдузлар шам ёқди зулмат осмонга.
Баҳорлар қизгалдоқ, гулларин сочди
Муҳаббат поёндоз солди бу жонга.

Энди тунлар юрак ҳилолга боқиб,
Бир қўшиқ куйлайди то тонгга қадар.
Юракни уйғотмоқ қанчалар ажиб,
Юракни эритмоқ тотли нақадар.

Энди у куйлайди ёниб ўртаниб,
Бир чечак ҳақида-бир гул ҳақида.
Мен эртак ёзаман унга ишониб,
Юракда хўрсинган булбул ҳақида...

ҚИШ ЭРТАГИ

Оппоқ, ҳарир эди борлигинг
Ойдин эдинг-тўлин ой эдинг.
Кўзларимдан қочирганимда
Хаёлимга сен кириб келдинг.

Оппоқ-оппоқ орзуларимга
Қиё боқмай кулган чечагим.
Сендан айро тушгандан буён,
Юлдузларга айтгум эртагим.

Азоб билан оқарар тонглар,
Тунлар узун-дилда қийноқлар.
Мен ҳам энди севгисиз қолдим,
Англаб етдим, сизни уйғоқлар.

Қиш ҳам кирди, аёз кун буйи
Ҳасратимдай ёгаверди қор.
Ушалмади куртаклар ўйи
Йироқлашиб кетганди баҳор.

Чор атроф қор, гўё сен келдинг,
Ўша ойдин куйлакда ёниб.
Ташқарига югуриб чиқдим,
Хаёлимга ўзим ишониб.

Йўқ, сен йўқсан, умидвор кутдим,
Зулмат яна келди сўроқлаб.
Юрагимга таскинлар айтдим
Келаётган азобга чоғлаб.

Йўқ, негадир ҳоргин кўзларим
Юмиларкан аста илгадим...
Деразага боққанча саҳар
Бир тўп гулни кўриб йиғладим...

ОРЗУДАГИ МУҲАББАТ ҲАҚИДА ҚЎШИҚ

Дилимда яшардинг, муҳаббат,
Мен буни билардим, билардим.
Марғилон қайда лек билмасам ҳам,
Отабек мисоли юрардим.

Ишонар эдим, мен бир куни,
Марғилон боришим — севишим...
Ўшанда сувгами чиқар... деб,
Мен қанча кутганим — Кумушим...

Хаёлан гоҳ кулиб, гоҳ сўлиб,
Марғилон томонга тортар жон.
Юлдузлар пойида ўлтириб
Эртаклар айтганда Андижон.

... Улғайдим, ҳаёт не билдим, мен,
Умидлар ёр бўлди йўлимда.
Марғилон қайда деб изладим.
Севгилим — Кумушим кўнглимда.

Сўнг бир кун... ўкириб йиғладим,
Марғилон йўлидан қайтаркан.
Шамоллар рўмолча тутдилар,
Кўнглимга таскинлар айтаркан.

Марғилон, Марғилон топиб бер,
Топиб бер, севгилим-Кумушим...
...Мен билган Марғилон йўқ экан,
Наҳотки, Зайнабни севишим?!

Йўқ, йўқ, кўксимда бир олам-
Мен ўша диёрдан келмасман.
Эй ҳаёт, қўй мени, қийнама,
Севгимни ўзгага бермасман.

Мен билган Марғилон кўксимда,
Кўксимда мен билган Кумушим...
Зайнабим бўлса ҳам ёнимда,
Қўймасман мен уни севишим...

Кумушим, мен билан Кумушим!
Кумушим, мен билан Кумушим!

ТАСКИН

Дўстим И...га

Телба кўнглимизга ишқ бўлиб меҳмон,
Гуллар ичидаги раъносин севдик.
Мажнун руҳимизга Лайло келган дам
Кўз очиб бир ажиб дунёга келдик.
Хаста қалбимизга қулоқ солган он,
Хаёллар бошлади бизни малакка.
Ул Мажнун бизчалик севмаган, инон,
Биз ошиқ ўлдик ул-ёри фалакка.
Унутиб бўларми ўша кунларни,
Юракка бахшида қилиб минг қанот,
Ёритиб бемажол қаро тунларни,
Бир ширин ҳасратлар қилардик бот-бот.
Севгимиз тасодиф эмасди билсанг,
Ёшликнинг беҳуда дами ўтганди.
Жилмайиб хушлашган у она баҳор,

Бизларга бу ҳисни ташлаб кетганди.
 Гоҳ англай олмасдик девона дилни,
 Оламни бир гул деб севиб қучардик.
 Асрардик юракка қўнган булбулни,
 Ҳар қалай ердасиз кўкда учардик.
 Оқшом юлдузлардан аввалда шошиб,
 Севги осмонига чиқиб олардик.
 Дилимиз қай дилга кетган туташиб
 Шундай эртанги кун томон борардик.
 Ғамгин келажакдан беҳабар эдик,
 Айрилдик бир кун у эҳтирослардан.
 Кўплардай бизлар ҳам тақдирга йўйдик,
 Юракка малҳамлар бўлди дўстлардан.
 Қўй, дўстим, ўкинма, ўкинмоқ ёмон,
 Ҳар тугул дунёга бевақт келмадик.
 Ҳаёт шу экан-да, кўп-да беомон,
 Ҳар қалай севсак ҳам ёмон севмадик...

ШИВИРЛАМА, ШАББОДА

Шивирлама, ҳаёлим бўлиб,
 Лабларимга томизма бода.
 Жоним ҳозир кетар тўкилиб,
 Шивирлама менга, шаббода.

Нафасингга ўхшатдим жуда,
 Менга азиз бўлган нафасга.
 Қўй, жонимни учирворасан,
 Зўрга солдим ўзи қафасга.

Шивирлама, менга шаббода...

* * *

Бахт, чорлайсан, лек келгувчи ғам кўп экан,
 Кекса дунё сабр дейди, кутаркансан.

Бу оламда адашган бир йўловчидек,
 Севсанг, фақат ҳаёл билан ўтаркансан.

Бу очунда гуллаш нима, унутди дил,
 Кўп соғиндим гунчаларнинг кулгусини.
 Кечам — соғинч, бугун, ҳатто эртан — соғинч,
 Эшитаман ёлғиз ялпиз йигисини.

Гиёҳ унмас кўнгилдаги тоғларимда,
 Тафти йўқдур кўзимдаги қуёшимнинг.
 Булбуллар чах-чахламас дил боғларимда
 Кўкламлари унут бўлган бардошимнинг.

Мажруҳ кўнгил — гўё яшин урган дарахт
 Танасида чумоли дард ўрмалайди.
 Ғам лашкари эрур гўё кеча-кундуз
 Адо бўлган бу вужудни пармалайди.

Эй дарвеш ел, ҳолинг не деб сўрмадинг - а,
 Ўлан айтган тўрғайлар, жим хўрсинасиз.
 Юракдаги чечакларим, ялпизларим,
 Ўн йилдирки, нечун мендан беркинасиз.

Бинафша дил ифторлари учиб кетар,
 Юракдаги яшилликни кўмади қор.
 Ўн йилдирки, ҳануз қайда билолмайман
 Вужудимга титроқ солган ўша баҳор.

Дунё мендан юз ўгирди, ғариб кўнгил
 Қайда баҳор, мени олиб кетмайдими?
 Ахир, усиз қанча яшаб қўйдим, мана,
 Шунча тортган азобларим етмайдими?

Бир дам ёдга олмади-я мени дунё,
 Бир умидим сақлаган дил тунроғидир.
 Хазон бўлиб яшадим мен ўн йил гўё
 Шу бир умид-вужудимнинг титроғидир-
 Юрагимнинг сўнгги яшил япроғидир...

* * *

Сендан қолди юрагимда ширин ўйлар,
Фаришталар ичра топиб сизинганим.
Ёдга олсам юрагимда атрий бўйлар,
Қайлардасан, кўнглим чорлаб соғинганим.

*
Энди сени хаёлимда суяман мен,
Ширин-ширин хаёл билан ўтар ойлар.
Хаёлларнинг кулбасини ташлаб чиқсам
Остонадан ўтолмайман, азоб пойлар.

Яхшиямки, ажиб-ажиб хаёллар бор,
Соғинчлар гоҳ найсон янглиғ кўзим намлар.
Ширин-ширин хаёл таскин берар, аммо
Хаёлдан-да ширин эди ўтган дамлар...

* * *

Бунчалар девона, телбасан кўнгли,
Жунунлик сени ҳам этмиш бахтиёр.
Ўйларинг юлдуздай ёрқин, нурафшон,
Ул ойга кетдимиз энди ихтиёр.

Бунчалар девона, телбасан, кўнгли,
Хаёллар қўйнида кезасан саркаш.
Қанчалар шириндир, қанчалар тотли
Сени соғингани соғиниб яшаш...

* * *

Муҳаббат, қаршингда бу жоним надир
Бир томчи ёшми у, кўзингдан оққан?
Ашқларинг бунчалар бўлса беқадр,
Нечун киприкларинг бу гулни таққан?!

Билмадим, мунаввар офтобмикин жон,
Зулматлар кетгунча қилайми сабр?
Бағринг лоласидан томганми бу қон,
Муҳаббат, билмасман бу жоним надир?!

* * *

Тотли эди бир вақтлар дунё,
Ташвишлар ҳам бу дилдан йироқ.
Чорлар эди мени бир зиё,
Етолмадим нурига бироқ.

Кўнглим кезган баҳорий йўллар,
Чечаклари мени биларди.
Субҳидамда у майин қўллар-
Шаббодалар сочим силарди.

Инсон умри гоҳ ҳуд, гоҳ беҳуд,
Ёруғлигу тун-ла ўтаркан.
Муҳаббат ҳам баҳорий турна,
Хазонрезни сезса, кетаркан.

Умрим баҳорларин қўмсаб гоҳ,
Юрак ол, деб қизгалдоқ тутар.
Соғинчидан эттали огоҳ,
Киприкларда куртаклар битар,

*АНДИЖОН, БУ — СИЗСИЗ
ОНАЖОН*

Сиз ҳар тонгда кутасиз мени,
Ҳар субҳидам кутар Андижон.
Соғинмасдан қандай яшадим,
Андижон бу — сизсиз, Онажон!

**СИЗГА БАҒИШЛАЙМАН
ТОПГАН ҚАДРИМНИ**

I

Умр карвонида мен ҳам йўлчиман,
Гоҳо ғам шарпасин солар юзимга.
Ҳасратли кўнгилга умид-элчиман,
Офтобдан бир тола яшар кўзимда.

Йиллар ва йўлларда ўтар ҳаётим,
Катта йўл чорлади кўнглимни яна.
Мадорсиз қолмагай учар қанотим
Ёнимда, қалбимда бўлсангиз Она.

Сиз Ҳақни суйган бир муслима кўнгил,
Кўксимга қадаган гулингиз-юрак.
Сизга осмон ака, юлдузлар сингил,
Менга бу маъводан ўзга не керак.

II

Яшамоқ не ўзи, муваққат имкон,
Дунё-чи, дунё бу кўҳна ғамхона.
Мен қайда бўлмайин қалб менга макон,
Шу маконда сизни асрайман Она.

Сиз кўрган қуртаклар гул бўлди бу кун,
Меҳримни нон каби улашдим элга.
Гоҳо фиғонимдан чиқса-да тутун,
Бобом деб дардимни айтаман ерга.

Сиз дилга ёққан у эзгу чироқни,
Нафс—шамол ўчирмоқ бўлса дафъатан.
Ёдлайман кўнгилда уйғоқ Широқни,
Энг тоза ҳисларга бу дилим Ватан.

Шайтоний ҳавасдан музаффар бўлиб,
Мен тугдай кўтаргум гулдай сабримни.
Шукримни, меҳримни поёндоз қилиб,
Сизга бағишлайман топган қадримни.

* * *

Офтоб мисли доя момодек,
Дарахтларга куч-қувват тилар,
Куртакларнинг йўргаги ичра,
Капалакдек гунчалар кулар.

Ўйларканман шуларни доим,
Тилимга сўз келади қатор:
«Бу дунёни давомли этган
Оналарга ўхшаркан баҳор!»

ТАҚДИР ЙЎЛИ

... Андижонда туғилган жойим,
Чорласа-да боролмадим ҳеч.
Ёдин солмиш дилга худойим,
Тилдан қўймам уни эрта-кеч.

Умр йўли мени шу томон,
Олиб келган бўлса нетайин.
Асли шундай яралган замон,
Ўукмин бузиб қайга кетайин.

Тақдир деган тоғли довон бор,
Ўтмоқ мушкул посбонларидан.
Қанча сирдош юлдузлар топдим
Кўҳна Шошнинг осмонларидан.

Гоҳо юрак топганда озор,
Гоҳ кимдандир етганда алам.
Кўнглимга нур солади такрор,
Сирдош дўстга ўхшайди қалам.

Тақдир йўли харитада йўқ,
Соғинчларни билмас посбони.
Инсон қайга борса туташган
Ўз юртига минг битта жони.

Қизгалдоқлар нигоҳи тушган
Ерларимни ўпгим келади.
Бобур Мирзо ета олмаган
Андижонга кетгим келади.

Кетолмайман сенга, Андижон,
Етолмайман сенга, Андижон.

АНДИЖОН, БУ — СИЗСИЗ ОНАЖОН

Дарахт тўкар япроқларини
Йўқ, тўкмайди, шамол тортқилар.
Билмам, шу кез маънос дарахтнинг
Танасида недир зирқирар?!
Ғариб мисол танҳо у шохлар
Эслаб ҳар тонг япроқларини.
Шамолларга инсоф тилайди,
Яширолмай титроқларини.
Ҳасрат билан кўкка кўз тикар,
Алвидо дер хазон барглари.
Ҳар кузакда қайта бошланар,
Унутилган унинг дардлари.
Шамол эсар, тўзгир хазонлар,
Тақдир-қуюн, қилар чирпирак.
Шу ўйларни битаркан ногоҳ,
Санчиб-санчиб огриди юрак.
Азим дарахт япроғи харчанд
Интилса-да қайтолмас унга.
Онам-дарахт, мен-чи, баргмасман,
Нима бўлди, дўстларим менга?!
Тугамас-ку, ахир юмушлар,
Дўст бўлдими, менга баҳона?!
Ахир, имкон ҳар вақт топилар,
Фарзандман, деб юрибман яна...
Гарчи қуюн, турса-да довул,

Гарчи йўлим тўсса қум-бўрон.
 Агар йўлга отланар бўлсам
 Ҳатто тинар ёғаётган қор.
 Сиз ҳар тонгда кутасиз мени,
 Ҳар субҳидам кутар Андижон.
 Соғинмасдан қандай яшадим,
 Андижон бу — сизсиз, Онажон?!
 Соғинч билан довол ортида
 Эслаб меҳдек «япроқ»ларини.
 «Болажоним соғмикин?» дея,
 Сездирмайди титроқларини.
 Отланаман, кўзда ёш билан,
 Келдим... келдим, йўқ энди фироқ.
 Онам соҳим силаб эркалар,
 Тиззасидан аям-яшил япроқ...

* * *

Омонатдур менга берилган имкон,
 Вақт кутиб турмайди жасоратимни.
 Ёшлик — лаҳза янглиғ берилган бир он,
 Эртага қайтаргум омонатимни.

Дилимда титраган ҳақиқатни мен,
 Ҳаёт дарёсига юборай қўйиб.
 Кўзларим муҳаббат кўрсатган ҳурнинг,
 Лола руҳсизрига олсинлар тўйиб.

Омонат лаҳзалар эрта жонимни,
 Қизғалдоқ остига кўмар бегумон.
 Бир лаҳза жисмимда чўзилган умр,
 Шошилиб неллигини билмайсан ҳамон.

Жисмимда волидам берган омонат,—
 Бир дунё уйғулар навбатин кутар.
 Одамлар албатта улашай барин,
 Кечиксам бу дунё мени унутар.

Ҳақиқат ҳиссини сочай дунёга,
 У мағлуб дилларга бир нигоҳ солсин.
 Чулгансин қуёшдай нурли зиёга,
 У мангу оламда ҳукмрон қолсин.

АЁЛ

Аёллар — дунёнинг ҳаётбахш кучи,
 Ҳар қалбда бир қуёш, ҳар қалбда зиё.
 Онада тириклик бурчи ва юки,
 Бешиқдан бошлангай асли бу дунё.

У мунис волида жумла башарга,
 Қуръондай муқаддас Она-бу калом.
 Ҳар тонгда юз очган нажот-қуёшдай,
 Унга пайғамбарлар бергандур салом.

У — меҳр тимсоли, бинафша — баҳор,
 Яшилликсиз олам яшаши душвор.
 Бир мурғак юракка чечак эккан чоғ,
 Азиз боши узра учқунлайди қор.

Нон тепган кўр бўлур, дейди донолар,
 Ҳар ҳикмат маъноси бу — бир оқибат.
 Аёлни хўрлаган хўрланар бир кун,
 Саодат улашган бахт топар албат.

Ўзозланг, ўзозланг, уни ўзозланг,
 Мунис юрагидан тўкилмасин оҳ.
 Нафақат хўрламоқ — зулм, ҳаттоки,
 Аёлни гул билан урмоқ ҳам гуноҳ.

Гарчи иродаси метин тоғ-қоя,
 Аммо у бир гулдир, муҳтож паноҳга.
 Аёлни қанчалар бахтиёр этган,
 Шунча яқинлашар, ахир Оллоҳга...

ҲАЁЛИ СОҒИНЧЛАР

Шоира Зулфияга

Дардли дунё экан бу дунё,
Бедард эмас шундан одамзот.
Шеър олами-кўрдим бир зиё,
Ғамлар уни қилмади озод.

Бахтим қаро демади у ҳеч,
Сабр бўлди унга дугона.
Изтиробнинг яшил тахтида
Бир аёл бор мангу ягона.

Баҳор илк бор қайга келади,
Кулиб боқар гунчалар кимга?
Баҳор илк бор унга келади,
Соғинчини бермас ҳеч кимга!

Гуллар дуо қилар ҳар саҳар,
Садоқатнинг фариштасига.
Муҳаббат ҳам аста бош қўяр,
Қуллуқ, дея бу бекасига.

Садоқат бор қадрим улуг дер,
Садоқат бор, меҳр менга ёр.
Шу аёлга бардош қуллуғ дер,
Муҳаббати чексиз улугвор.

Шулар асрар уни дунёда
Маҳзун мангу суради хаёл.
Соғинчлари ҳануз ҳаёда,
Бардош маъбудаси асли бу аёл...

1986й

* * *

Бугун тушларимга кирибсиз Она,
Дардимдан хабардор экансиз-ку, оҳ.
Мен сиздан яширдим ташвишим яна,
Сиздан сир яширдим, бу ҳам бир гуноҳ.

Лочин юрагимга қўнмиш қўзгунлар,
Орт сари бурмоқчи бўлди йўлимни.
Она, мен баландроқ кўтарсам дейман,
Баҳорий гул тутган новда — қўлимни.

Сўзларим тинглаб сиз, дедингиз болам,
Кўнглингни кенг қил, лек қайтма йўлингдан.
Онага ўхшайди, волида-олам,
Мададга зор бўлсанг, тортар қўлингдан.

Азият бермай деб айтмадим у кун,
Бошимда ўйнарди ғамлар бўрони.
Бугун ҳам туйдим кўп меҳрингиз кучин,
Оналар офтоби экан дунёни.

Уйғондим руҳимда илоҳий қудрат,
Юрагим яшашга чорлаб урар бонг.
Сафдошим, дилимда мавж урган шиддат,
Менинг кўзларимда кула бошлар тонг.

* * *

Ёлғизликдан эзилар кўнгил,
Ҳамдамларнинг кўпи риёкор.
Ёдга олсам тортаман енгил,
Мажруҳ дилга фақат худо ёр.

Гиёҳларнинг шивирин тинглаб,
Қизгалдоқдан сўрайман сабр.
Наҳот минглаб дилларда риё-
Садоқатлар кўмилган қабр.

Эй, саболар ҳамдамим бўлинг,
Фариштадай алқайин сизни.
Сен багрингга олақол осмон,
Юрагимдан учган юлдузни.

Бир осмон деб эзилар кўнгил,
Руҳимга пок маъволар керак.
Тун ила тонг оралигида
Бир олам деб талпинар юрак.

* * *

Яна янги йил келмоқда, чор атроф оппоқ
Оппоқ сочли дарахтларга боқаман маҳзун.
Эй дўстгинам, кулгумгамас, сен кўнглумга боқ,
Юрагимга бошин қўйиб йиғламоқда тун.

Гарчи лабда ўйнаса-да бир зум табассум
Қувонч нури кўринмайди асло кўзимда.
Юрагимга кириб йиглаб оламан бир зум,
Аввалги чўғ сезилмайди ҳазин сўзимда.

Яна бир йил ўтди, ёшим улғайди, ўсдим
Ичга ютиб яшайпман соғинч, ноламни.
Аммо ёлғиз кезларимда қон ютгум, дўстим,
Ахир бу йил олиб кетди мендан Онамни.

Қизларимнинг қош-кўзидан излайман Онам,
Эркалаши, кулгусидан излайман Онам,
Улар менинг бу дунёда қолар изларим
Онам яшар юзларида-Она қизларим!

Шу сўзлардан юпанч излаб соғинч гулига,
Янги йилга куч топаман қўймоққа қадам.
Юрагимни тўлдираман ҳаёт нурига,
Зеро, таскин билан тирик дунёда одам.

ДИЛИМ ҚУЁШИДАН ЎРИШСИН ЮЗИМ

Дилим қуёшидан ўришсин юзим,
Ўзимники бўлсин кулгум, ҳам бўзим.
Руҳимга бегона ҳисга талпинма
Қалбимдан хабар бер, қалбимдан сўзим.

* * *

Шеър ўзи нимадир, ишқий калима,
Ойдин булоқ гули — шаффоф бир туйғу!
Ё, кўнгил йиғиси, шуур гавҳари,
Ё, ҳайрат, ё ҳасрат, энг ширин қайғу!

Шеър нима, пайконми, руҳга санчилган,
Ёки, қалб дарахтин сирли япроғи.
Балки, нилуфардир дилда очилган,
Кўнгилда улгайган Мажнун титроғи?

Шеър нима, дардми у, ё зикр ажиб,
«Аналҳақ» деган ул кўнгилнинг оҳи.
Дилдаги жаннатми, боғлари нажиб,
Қайда у руҳдаги дарвеш даргоҳи?

Шеър нима, тилсимли зулмат вужуднинг,
Қаъридан ой каби чиққан ифода.
Кўнгил тоғларига қўнган бургутнинг,
Ўтли нигоҳидан тўкилган бода?

Англамоқ кўйида дил сўйлар тошиб,
Чин шеърки, бир қақнус - дилга раводир.
У — мужда — етти қат осмондан ошиб,
Ҳақдин келаётган тоза ҳаводир...

* * *

Сендан нени кутиб яшайман,
Гоҳо англаб етолмам ўзим.
Юрак уйғоқ, журъатга шайман,
Фақат сени излайди кўзим.

Биламан, сен баридан огоҳ,
Дилим сенинг қўлингда гунча.
Эй, соҳиби руҳим, сабр бер,
У боғингда очилгунича!

Лабларимда исминг — капалак,
Кўзимдаги гулларим - сиёҳ.
Бағримдаги ўксик жон ҳалак,
Вужудимда гунчалайди оҳ.

Мени огоҳ этар бир овоз,
Иймон гули, инграган чоғлар.
Ҳар сўзингни ўзи жойнамоз,
Нафасингдан келар баҳорлар...
Юрагимга кирар баҳорлар...

* * *

Бошим қуйи эгдим майса ҳамдард бўлди,
Капалаклар юзларимни силаб ўтди.
Ёлғиз жоним бу дунёнинг меҳробидан,
Муҳаббатдан бир кун висол тилаб ўтди.

Туроб ичра мен жисмимдан айрилдим-ку,
Керак эмас қизғалдоғи мазоримга.
Бу дунёдан ўзгасига қайрилдим-ку,
На қилгандим ўша дили озоримга.

Юрак уммон ичра қолган япроқ мисол,
Титраб-титраб сўнгги сўзин айта бошлар.
Бизни кутиб муҳаббат ҳам у мазорга,
Бошимиздан тупроқ сочиб қайта бошлар.

Юз йил ўтар, балки минг йил, кўзим йўлда,
Тупроқларга бир ҳикоя сўйлайверар.
Руҳим менинг икки дунё орасида,
Ўша буюк муҳаббатни излайверар...

* * *

Маним дилим тушунади ўзимни,
Дилим ўқи, кўзимдаги сўзимни,
Китоб бўлар йиғсанг ҳар бир изимни,
Кимнинг ишқи нурга кўммиш юзимни?

Гуноҳларим-қўлларимда кишандур,
Савобларим-юрагимда гулшандур,
Йўлим ўнги — гулу, сўли — тикондур,
Сўзон висол кўпригидан ўтолмам,
Кўкда кулган юлдузимга етолмам!

Кимлар қўли етмай ўтди дунёдан,
Дил бермишим маним дилим ёнмоқда.
Собир қилгил, ўзинг авра руҳимни,
Муҳаббат деб бу дунёдан тонмоқда...

Тўрт тарафдан келар тўрт дил ноласи,
Қулоқ солсам олам ёнар сўзидан.
Юрак-ишқнинг огули пиёласи,
Бол томади унга кўнглим кўзидан.

Нетай Мажнун кўйин кўрдим бу танда,
Қарогимда унинг бедор абри бор.
Рақам этгил, қулоқ тутсанг, дил манда,
На Насимий, на Машрабнинг сабри бор
Етай десам, дилим минг бир айби бор!

Сўзон висол кўпригидан ўтолмам,
Кўкда кулган юлдузимга етолмам!...

МЕН КИМ — ИШҚНИНГ ОЖИЗ БУЛБУЛИ...

Лабингдаги қизғалдоқ-қуёш,
Киприкларинг-мардуми лашкар.
Юлдузларми-кўзингдаги ёш,
Сўзинг оят-уйғонар башар.

Насимларми-нафис нафасинг,
Гиёҳларми-назаринг гули.
Баҳорларми-энтиккан сасинг,
Мен ким-ишқнинг ожиз булбули.

Исминг айтсам руҳим уйғонар,
Кўзларимга сизмайди аксинг.
Дилим ишққа қачон қонади
Бунча гўзал дунё-қафасинг!

Дилимдаги ёнган ул шафақ,
Ҳалложми ё Машраб жунуни.
Минг кундуздан аъло эмасми,
Буюк эҳсон — у қадр туни.

Энтикади кунгил ёд этса,
Тупроқ минг-минг ошиқ туроби.
Дилимнинг энг чуқур тубида
Ошиқликнинг муқаддас хоби.

Э воҳ, бу дил гарчи кўксимда,
Унга етмоқ мушқули жабр.
Нетай мени ичкари қўймас.
Вужудим-нафс кумилган қабр.

Аналҳақнинг майин нўш этган,
Ошиқларнинг сўзлари қани.
Эй насимлар, тур денг, уйғотинг,
Нафсдан улўғ ошиқлик шаъни.

Дил мазоринг бағринг тилкалаб
Чиқармикин бир кун бойчечак.
Учармикин руҳим эркалаб
Ва ё бари ушшамас эртақ.

Мен бир зарра, бир қатим нурун,
Бир сўзингман ёзилган оққа.
Билмам бир кун ҳаққим бўларми
Менинг аслим офтоб демоққа...

* * *

Истиғфор айтаман, бир зиё бергил,
Муҳаббат мен мангу асиринг бўлай.

Лайлу-наҳоримга бир нигор бергил,
Қизғалдоқ, косанг оч уни бир кўрай!

Зиёрат айлайин баҳор меҳробин,
Гунчалар қадаҳин олиб қўлимга.
Ичайин парилар берган гулобин,
Юлдузлар сочсинлар оташ йўлимга.

Комила самонинг кабир кўксида
Бу ўтли юрагим бир сиқим тупроқ.
Зорларим тўлғониб чиқар меърожга,
Қизғалдоқ эк унга муҳаббат кўпроқ!

Умримга берса гар илоҳий сайқал,
Масъуд тунларимнинг кавкаби ёниб.
Соҳирлар кўксима ёзсалар зарҳал
Бошимни эгаман сенга ишониб,
Икки жаҳон ичра тиз чўкиб масрур...

ТОНГ

Такбир айтар субҳидамда какликлар,
Харсангларнинг кенг бағрида шодланиб.
Кун нуридан ёришади жарликлар,
Қизғалдоқлар юз очади шодланиб.

Кийикларнинг оқ ҳоллари юлдуздай,
Кўзларимга қувонч берар, завқ берар.
Хонқизилар мудрашади ҳур қиздай,
Атиргулга энгашиб кўргим келар.

Шаббодалар тоғдан тушар қишлоққа,
Тунда кулган бойқушлар ҳам жим бўлди.
Гулоб сочиб, нур улашиб ҳар ёққа,
Ойбулоқда юз чайган ул, ким бўлди?

Сенми уша, поклаб тонгни уйғотган,
Менми, гафлат уйқусида донг қотган.
Йўлларингда кўз тикиб тун ўлтирдим,
Кўзим очсам кечикибман... тонг отган.

* * *

Ёлғизлик қийнайди, азоби огир
Жисмим ҳам бегона, ёт каби юрак.
Бунчалар танҳодир бу ўксик бағир,
Руҳимга бир сирдош, бир маҳрам керак.

Чирқиллаб кезар у еру самони,
Гуллар косасига бир-бир боқади.
Наҳот, у ёлғиздир энди тамоми,
Кўксига у согинч гулин тақади.

Киприкдан томади алвон лолалар,
Учқур уйларим ҳам кўкка учолмас.
Гоҳ хаёл тиклайди унинг суратин,
Аммо хаёлларга юрак кўчолмас.

О, руҳим бунчалар қийнадинг жисмим,
Келгил, воз кечайлик йўқса бу дилдан.
Не қилай у тилга олмаса исмим,
Не қилай хабар йўқ, кўкдаги гулдан.

Асли бу дунёда ёлғиз сен эмас,
Барча дил согинган, қайда у зиё?
Бу фироқ фаслида яшадим демас,
Ёлғизлар дунёси асли бу дунё!

Дийдор деб яшайди ёлғизлар бари,
Согинч ёр эканки бу ҳам бир шараф.
Бир кун бор висолнинг келар хабари,
Не тонг, дийдорига қилса мушарраф.

Сабр эт, эй руҳим, сабр-саодат,
Бу жисмим ичра сен муҳожир — гариб.

Паймона тўлмасдан кетмоқ на ҳожат,
Бир кун қизгалдогинг келар ахтариб,

Сабр эт,
Сабр эт,
Муҳожир руҳим...

* * *

Мен ҳар дам, ҳар лаҳза сени кутардим,
Кўнглим йўлларида поёндоз эди.
Ҳисларим кўнглимининг доғин ютарди,
Юрагим гўёки жойнамоғ эди.

Кўзларим чор тараф унсиз нидо-ла,
Исмингни улуғлаб айтарди азон.
Субҳидам очилган пок гуллар каби,
Пойингда ўлтириб дийдор дерди жон.

Сенчи, сен келмасдинг, кўринмас эдинг
Аммо борлигингни сезарди дилим.
Кўнглим ифорларга тўлган кез шодон,
Қалбга меҳмонлигинг билардим, гулим.

Сен менинг жонимга пок нурлар тўшаб,
Исмингни муҳраб қайтсанг-да гоҳи.
Дунёга қўшиқдай таралар эди,
Сени чорлаган дил фарёди, оҳи.

Қалбим баҳорингда очилди гулдай,
Исмингни шивирлаб ўтар ҳар оним.
Менинг мезбонлигим узоққа бормас,
Қошингга боргувчи меҳмонман, жоним...

* * *

Дунё тингла, тингла мени
Хастадир бу кун жоним.

Эй малаклар, келтирингиз,
Ҳайёмда қолган жомим.

Безиё ул хонақоҳни
Парчаланг, йўлга боқинг.
Йўл қоронғу бўлса гар,
Жисм аро жонни ёқинг.

Воҳидим, восил эмасман,
Восафо бўлмас кўнгил.
Ахтари ўзга демасман,
Ўзгадин тўлмас кўнгил.

Афғор ул — жисм аро жон,
Сенга гам, эй дил, ман.
Бу муҳаббат йўли қон,
Кетди дил, бедилман!

* * *

Чидайсан, дўстларинг қилса хиёнат,
Кўтариб яшарсан дилда ранжини.
Севгидан топмасанг магар ҳимоят,
Бир куни юварсан алам зангини.

Чидайсан, хорликка, ғаму-армонга,
Чидайсан, жисмингда уйғонган дардга.
Шундай қисмат гоҳо ёрди инсонга,
Ёлчирсан бегумон бирор ҳамдардга.

Чидарсан, қалб гулинг сўлса фироқдан,
Чидарсан, панд берса сирдош-гуруҳинг.
Айрилсанг Ҳақ берган ёлғиз чироқдан -
Вужуддан норизо яшаса руҳинг,
Чидай оласанми...

* * *

Бу дил бирла ишқ элига
Бороримга ишончим бор.
Эй ёр, ишқдин кўнгил сўзон,
Шароримга ишончим бор.

Васл йўлин дема азоб,
Бу йўлдан қайтарим йўқдир.
Сени дейман қиёмат то,
Қароримга ишончим бор.

Сен эй, наргиз, дилинг нурин,
Дилимга боғладинг, нетдинг.
Кезиб дунё, сени излаб,
Сўроримга ишончим бор.

Десанг, юлдуз сочиб кўкка,
Манга мунчоқ этиб бер, деб,
Абрлар арғумоқ бўлғай,
Тероримга ишончим бор.

Юзинг кўрсат, куйиб ўлмам,
Манга асло завол йўқдур.
У кул ичра-ки қақнусдай,
Туроримга ишончим бор.

Дема Машраб, дема Халлож,
Насимий сабри йўқ санда,
Ки дор тиклаб азоб бергил,
Яроримга ишончим бор.

Бу қат-қат пардалар гарчи,
Эй ёр, чеҳранг яширгайдур.
Дилим кўзгу бўлиб, бир кун,
Кўроримга ишончим бор.

* * *

Йиллар ўтди умр китобин,
Саҳифасин бир-бир вароқлаб.
Йиллар ўтди кўнгил офтобин,
Қаро қилиб, бағрини доғлаб.

Гунчаларнинг кулғуси унут
Ҳазонларнинг шивири дилда.
Ёшлигимнинг баёт-қўшиғи,
Қайтмай кетган ўша булбулда.

Қизғалдоқлар, йиғламанг, кулинг
Наҳот сизни пайқамай кетсам.
Йўқ, тупроқ ҳам кечирмас асло
Баҳорларда гулламай ўтсам...

МУНДАРИЖА

«РУҲИМГА ПОК МАЪВОЛАР КЕРАК».....	3
-----------------------------------	---

ГУЛЛАШ ПАЙТИ КЕЛДИ, БОҒЛАРИМ

«Гиёҳлардан сўрдим сенинг таърифинг...».....	7
Ватан.....	8
«Юрт йўллари — муқаддас йўллар...».....	9
Халқ.....	10
«Ёрсизсан деманг ҳаргиз...».....	11
Ҳақиқат чечаги.....	12
«Қизғалдоқлар қироат қилар...».....	13
«Меҳру муҳаббатдан сўз очсалар гоҳ...».....	13
«Булбулларнинг нафаси кўксимга урилади...».....	14
Тунги ўйлар.....	16
«Соғинаман...».....	17
Соғинч салтанати (туркумдан).....	18
Тўхтагил ёшлигим.....	19

МУҲАББАТ ҚАРШИНГДА БУ ЖОНИМ НАДИР

«Дунёга боқдим у ишондим энди...».....	21
Баҳор бўлиб кел.....	21
«Муҳаббат йўл эди...».....	22
«Ёмғир ёғар...».....	24
«Қанча кутган эдим...».....	24
«Эй дил...».....	25
Қалбим меҳмони.....	26
Қиш эртаги.....	27
Орзудаги муҳаббат ҳақида қўшиқ.....	28
Таскин.....	29
Шивирлама, шаббода.....	30
«Бахт чорлайсан...».....	30
«Сендан қолди...».....	32
«Бунчалар девона, телбасан кўнгил...».....	32
«Муҳаббат қаршингда...».....	32
«Тотли эди бир вақтлар дунё...».....	32

АНДИЖОН, БУ — СИЗСИЗ ОНАЖОН

Сизга бағишлайман топган қадримни.....	35
«Офтоб мисли доя момодек...».....	36
Тақдир йўли.....	36
Андижон, бу — сизсиз онажон.....	37
«Омонатдир менга берилган имкон...».....	38
Аёл.....	39
Ҳаёли соғинчлар.....	40
«Бугун тушларимга кирибсиз она...».....	41
«Ёлғизликдан эзилар кўнгил...».....	41
«Яна янги йил келмоқда...».....	42

ДИЛИМ ҚУЁШИДАН ЁРИШСИН ЮЗИМ

«Шеър ўзи нимадир...».....	44
«Сендан нени кутиб яшайман...».....	44
«Бошим қуйи эгдим...».....	45
«Маним дилим...».....	45
Мен ким — ишқнинг ожиз булбули.....	46
«Истиғфор айтаман...».....	47
Тонг.....	48
«Ёлғизлик қийнайди...».....	49
«Мен ҳар дам...».....	50
«Дунё тингла...».....	50
«Чидайсан дўстларинг қилса хиёнат...».....	51
«Бу дил бирла...».....	52
«Йиллар ўтди...».....	53